

Christiania i Oslo

ALF NÆSHEIM HAR GJENNOM EN PERIODE PÅ 10 ÅR TEGNET OG FORTALT OM GAMLE HUS FRA CHRISTIANIA I OSLO – OG MENNESKENE SOM LEVDE OG VIRKET I DEM. RESULTATET ER FORTLØPENDE PUBLISERT I AFTENPOSTEN OG OGSÅ UTGITT I BOKFORM. DEN FORELØPIG SISTE UTKOM I 1995. NÆSHEIM VANDRER FORTSATT RUNDT I OSLO. HANS OPPMERKSOMHET VEKKES SPESIELT NÅR BYGNINGER SER UT TIL Å GÅ EN UVISS SKJEBNE I MØTE.

ST. HALLVARD HAR FRA OG MED NR. 2/1999 PUBLISERT NYE TEGNINGER OG BERETNINGER.

TEKST OG TEGNING: ALF NÆSHEIM

Gammelt hus under Akersberget

Maridalsveien nr. 22 hører til den typen eldre hus som får en til å stanse opp og bli interessert, for med all tydelighet forteller bygningen at det her dreier seg om et sted med en betydelig alder.

Etter at huset ble stående ubebodd, har forfallet dessverre kommet langt, men på den annen side er det fortsatt interessant fordi bygningen stort sett har fått beholde sitt opprinnelige utseende. Slike miljøer blir det etterhvert meget sjelden at en kan støte på i vår by i dag.

Året 1815 har offentlige kilder opplysninger om stedet. Det nevnes under: «Nye opbyggede Huuse i Byens Forstæder, – paa Søndre Side af Aggers Kirke.» Adressen er 353 GGG I Forstæderne, og eier var Anders Haagensen. Bygningen ble altså trolig oppført i det historiske året 1814.

I 1837 overdro enken etter Anders Haagensen, Dorthea Olsdatter, eiendommen til sin bror Anders Olsen. Ifølge testamentet ble han arving fordi han hadde jobbet mye der på stedet. Samme året ble det foretatt en branntakstforretning som fortalte at huset var oppført av utmurt bindingsverk, og var én etasje høyt.

Den nye eieren var murarbeider, og allerede ved neste branntakst i 1846 var bygningen påbygget til to etasjer og fikk derved det utseendet den fortsatt har. Påbygget var også i utmurt bindingsverk, som etterhvert ble bordkledt med stående panel.

Neste eier ble Peder Pedersen. Folketellingen i 1865 forteller mer utfyllende om husets beboere: Huseieren Peder Pedersen var 54 år og ble født i Vestmarken. Han var ølkjører ved Christiania Bryggeri og bodde sammen med sin kone Anne Andersdatter, en datter og to sønner. Leieboere var: Martinius Mathisen som var skredder og bodde sammen med sin kone og deres to sønner. På denne tiden var det vanlig å gi sine barn mellomnavn, og skredderens yngste håpefulle var rikelig forsynt i så måte. Hans fulle navn var: Valdemar Kammelo Marrelius Tordenskiold Ayer Martiniussen. Ellers hadde familien tre losjerende, to av dem var syersker. De andre husstandene var: handelsreisende Truls Andersen, tømmermann Martin Larsen og arbeiderske Gunhild Margrete Olsen, alle med familie, to av dem også med losjerende. I alt bodde 27 personer i huset den gang.

På slutten av 1870-tallet ble gartner Johan Børresen gårdeier. I hans tid nevnes en butikk i første etasje som ble drevet av gartnerens kone Alette. Den første tiden var det en småhandel, senere en melkebutikk. Familien Børresen bodde i første etasje, andre etasje ble brukt til utleie. I 1884 fant man en enke, en ølkjører og en arbeider ved Osterhausgatens Høvleri som deres leieboere.

Fra begynnelsen av 1890-årene satt enken Alette Børresen igjen med eiendommen, og hun fortsatte driften av melkehandelen. Sønnen Lars, som var typograf, bodde sammen med henne. I andre etasje fant man typograf Bernhard Olsen med familie. Rundt 1915 ble typograf Olsen eier. Han ble boende i andre etasje og leide ut første.

Omkring 1940 overtok enkefru Johanne Olsen, men solgte stedet få år etter til Nordstrøm & Due. Dette firmaet hadde siden 1914 drevet sin kjente såpefabrikk i nabobygningen. Maridalsveien 22 fortsatte i mange år å tjene som bolig for privatpersoner. For endel år siden ble fabrikkbygningen revet, og atter ligger det gamle huset der alene under den bratte fjellskrenten, slik det gjorde i de fjerne år da stedet tilhørte Christianias forsteder. ...

